Esimerkkikatsaus. Yritys, verrokit ja kaikki yrityskohtaiset luvut ovat kuvitteellisia. Dokumentti näyttää, mitä katsaus sisältää ja miten tiedot esitetään.

Kannattavuuskatsaus: Esimerkki Konepaja Oy

Keskustelun pohja: mitä julkiset tilinpäätösluvut kertovat ja mitä kannattaa selvittää yhdessä

Qimtek Finland

Yhteenveto

Mitä tämä osio kertoo yrittäjälle: tärkein havainto ja sen euromääräinen merkitys yhdellä silmäyksellä.

Liikevaihto on palannut yli neljään miljoonaan euroon, mutta kate ei ole palannut sen mukana. **Vuonna 2025 liikevaihto oli 4,30 M€ ja käyttökate noin 172 t€. Vuonna 2022 hieman pienempi liikevaihto ja kolme henkilöä vähemmän tuottivat noin 315 t€.**

Käyttökate nyt (2025)	Oma aiempi taso, 7,5 %	Verrokkien yläneljännes, 12,6 %
172 t€	**+151 t€**	**+371 t€**
4,0 % liikevaihdosta	vuodessa, vuoden 2022 kate nykyisellä liikevaihdolla	vuodessa, suuntaa-antava yläraja

- **Oma historia näyttää realistisimman tavoitteen.** Vuosien 2022–2023 katetaso (7,0–7,5 %) on jo saavutettu kerran, ja se on lähellä verrokkien mediaania (7,8 %).
- **Myyntiä per henkilö on, mutta se ei jää katteeksi.** Liikevaihto henkilöä kohden (159 t€) on mediaania suurempi (150 t€), käyttökate-% sitä pienempi.
- **Pieni hintamuutos painaa paljon.** Yhden prosentin parempi keskihinta samalla työmäärällä tuo noin 43 t€, eli noin neljänneksen nykyisestä käyttökatteesta.

Katsaus on ulkopuolinen näkymä julkisten lukujen varassa. Se kertoo, missä ero on ja kuinka suuri se on, mutta ei miksi. Syyt selviävät yhdessä yrityksen omista luvuista.

Kehitys: onko kasvu jäänyt katteeksi?

Mitä tämä osio kertoo yrittäjälle: miten liikevaihto, henkilöstö ja kate ovat kulkeneet yhdessä, ja missä kohdassa niiden suunta on eronnut.

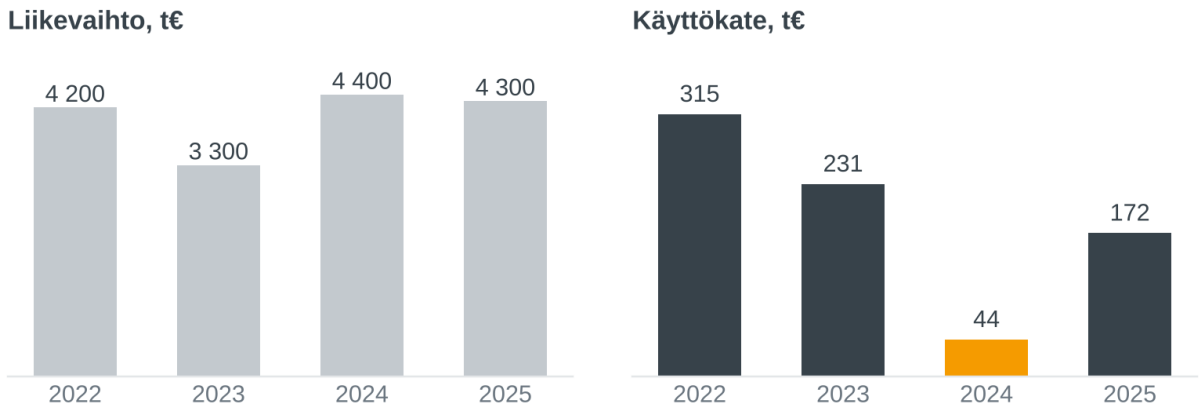

Kuva 1. Liikevaihto ja käyttökate 2022–2025 (kuvitteelliset luvut).

Tilikausi	2022	2023	2024	2025
Liikevaihto, t€	4 200	3 300	4 400	4 300
Henkilöstö	24	23	24	27
Liikevaihto/henkilö, t€	175	143	183	159
Käyttökate-%	7,5 %	7,0 %	1,0 %	4,0 %
Käyttökate, t€	315	231	44	172
Liiketulos, t€	205	126	−56	77
Tilikauden tulos, t€	170	90	−95	35

Kaksi vertailua nostaa esiin keskustelun tärkeimmät kysymykset:

- **2023 → 2024:** liikevaihto kasvoi 1 100 t€, mutta käyttökate laski noin 187 t€. Mitä tämä lisämyynti oli, ja mitä se maksoi?
- **2022 → 2025:** liikevaihto kasvoi 100 t€, henkilöstö kolmella hengellä ja käyttökate laski noin 143 t€. Kolmen henkilön kustannus olisi 55 t€:n oletuksella noin 165 t€. Tämä on hypoteesi, ei todettu syy.

Ilmiö on toimialalla laajempi: Pk-yritysbarometrissa (syksy 2026) teollisuuden pk-yritysten liikevaihto-odotusten saldoluku on +34, mutta kannattavuuden vain +8 ja kustannusten +52.

Vertailu samankokoisiin yrityksiin

Mitä tämä osio kertoo yrittäjälle: missä yritys on saman kokoluokan ja toiminnan yrityksiin verrattuna, ei pelkkään toimialan keskiarvoon.

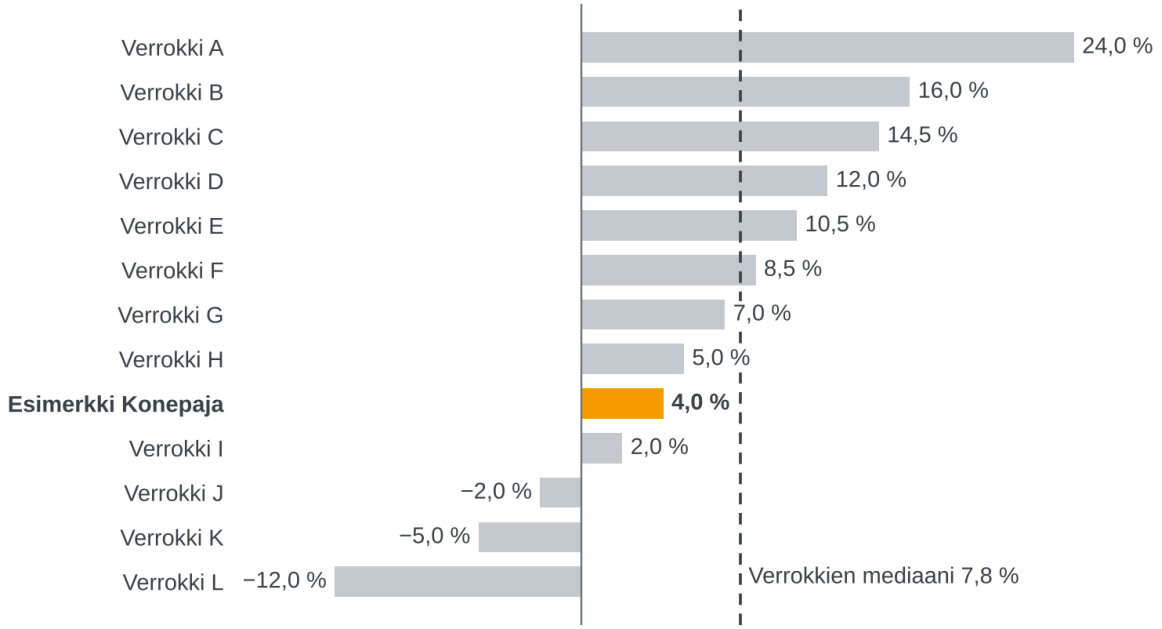

Kuva 2. Käyttökate-%, 12 verrokkia (kuvitteelliset luvut).

Tunnusluku	Yritys	Alaneljännes	Mediaani	Yläneljännes	Verrokkeja yrityksen edellä
Käyttökate-%	4,0	1,0	7,8	12,6	8/12
Liiketulos-%	1,8	−2,1	4,3	7,6	8/12
Liikevaihto/henkilö, t€	159	139	150	192	4/12
Omavaraisuusaste, %	21	21	32	42	9/12

- **Hajonta näyttää, mikä on mahdollista.** Kun saman kokoluokan yritysten kate vaihtelee paljon, koko tai toimiala ei yksin ratkaise kannattavuutta.

- **Tuloksen taso suhteutuu oikeaan joukkoon.** Liiketuloksella mitattuna ero mediaaniin on noin 2,5 prosenttiyksikköä, ja neljän verrokin liiketulos on tappiollinen.
- **Vertailua luetaan varoen.** Pääomavaltaisella yrityksellä on enemmän poistoja ja siksi korkeampi käyttökate-%, joten myös liiketulos-% on mukana. Tilikaudet voivat erota toisistaan.

Ero euroina

Mitä tämä osio kertoo yrittäjälle: mitä prosenttiero tarkoittaa rahana vuodessa ja henkilöä kohden.

Jalostusarvo on laskettu **oletuksella 55 t€/henkilö**, jos henkilöstökuluja ei ole julkisesti saatavilla. Yritys voi korvata oletuksen omalla luvullaan.

Taso nykyisellä liikevaihdolla	Nyt	Oma taso 2022	Verrokkien mediaani	Verrokkien yläneljännes
Käyttökate-%	4,0	7,5	7,8	12,6
Käyttökate, t€	172	323	333	543
Ero nykyiseen, t€/vuosi	–	**+151**	**+161**	**+371**
Jalostusarvo/henkilö, t€ *	61	67	67	75
Henkilöstökulut % jalostusarvosta *	90	82	82	73

* Oletus 55 t€/henkilö. Oletuksella 50–60 t€ nykyinen jalostusarvo on 56–66 t€/henkilö ja henkilöstökulujen osuus 89–90 %.

Oletuksella noin **90 senttiä jokaisesta jalostetusta eurosta menee palkkoihin**, ja koneille, lainoille ja omistajalle jää noin 10 senttiä. Paluu vuoden 2022 tasolle tarkoittaisi noin 6 t€ enemmän jalostusarvoa henkilöä kohden vuodessa.

Mitä 100 000 € lisäkatetta vaatisi

Mitä tämä osio kertoo yrittäjälle: mitkä vivut ovat käytettävissä ja kuinka suuria muutoksia ne vaatisivat.

Kukin rivi yksinään tuottaa saman 100 000 € lisäkäyttökatteen. Laskelma on yksinkertaistettu, eikä siinä ole huomioitu mahdollisia kysyntävaikutuksia.

Vipu	Vaadittava muutos	Kysymys yrittäjälle
Keskihinta	+2,3 % samalla työmäärällä	Missä töissä hinta on jäänyt jälkeen kustannuksista?
Lisämyynti	+6,6 % (noin 286 t€), jos myyntikate on 35 % (oletus)	Riittääkö nykyinen kapasiteetti, vai tuleeko lisäkuluja?
Työkanta	Viidennes liikevaihdosta (noin 860 t€) työhön, jonka kate on 12 %-yksikköä parempi	Mikä työ on nyt parasta, ja mistä sitä saisi lisää?
Tuottavuus	Noin 3,7 t€ enemmän jalostusarvoa henkilöä kohden	Mikä on käyttöaste, ja kuinka paljon aikaa kuluu tarjouksiin ja muutoksiin?

Tase kertoo, paljonko aikaa on. Vuonna 2024 tulos oli −95 t€ ja oma pääoma laski 500 t€:sta 405 t€:oon. Omavaraisuusaste on nyt noin 21 % (mediaani 32 %). Jos käyttökate palaisi 7,5 %:iin ja lisäkate jäisi yhtiöön, omavaraisuus nousisi kolmessa vuodessa noin 38 %:iin (20 %:n vero, tase muuten ennallaan, ei osinkoja).

Yhdessä selvitettävät asiat

Mitä tämä osio kertoo yrittäjälle: mitä julkiset luvut eivät kerro, ja millä tiedoilla oletukset muuttuvat faktoiksi ja hypoteesit syiksi.

Tieto	Miksi sillä on merkitystä	Yrityksen luku
Henkilöstökulut ja ostot (materiaalit, palvelut)	Antaa todellisen jalostusarvon ja näyttää, onko läpilaskutus kasvanut	
Mitä poikkeavana vuonna tapahtui	Yksi projekti, työkanta vai kustannukset?	
Kate asiakkaittain ja tuoteryhmittäin	Paljastaa, mikä työ tuottaa ja mikä vain täyttää kapasiteettia	
Käyttöaste ja myytävät tunnit	Kertoo, onko kapasiteetti täydessä käytössä	
Viiden suurimman asiakkaan osuus	Liikevaihdon vaihtelu voi viitata riippuvuuteen muutamasta asiakkaasta tai projektista	
Varasto ja keskeneräinen työ	Current ratio 1,5 mutta quick ratio 0,8: paljonko kassaa on sitoutunut tuotantoon?	

Ehdotus jatkosta

1. **Tarkistetaan luvut (30 min):** yritys täydentää yllä olevan taulukon, ja oletukset korvataan omilla luvuilla.
2. **Tunnistetaan paras työ (1–2 h):** käydään läpi, millä töillä ja asiakkailla kate on paras ja mikä sen selittää.
3. **Päätetään vipu:** valitaan yksi tavoite, esimerkiksi käyttökate takaisin omalle aiemmalle tasolle, ja sille mittari.

Qimtekin rooli liittyy kolmanteen vaiheeseen, jos vipu on työkanta. **Aloitteellisessa Asiakashankinnassa** haetaan ostajia, joille yrityksen kärkiosaaminen ja vapaa kapasiteetti sopivat parhaiten, sen sijaan että kilpailtaisiin vastaan tulevista tarjouspyynnöistä. Jos selvitys osoittaa, että ero syntyy muualta, sanomme sen suoraan.

Liite: verrokit, menetelmä ja lähteet

Yritys	Liikevaihto, t€	Hlö	LV/hlö, t€	Käyttökate-%	Liiketulos-%	Omavar. %
Verrokki A	5 200	24	217	24,0	20,0	45
Verrokki B	3 800	20	190	16,0	11,0	38
Verrokki C	2 400	16	150	14,5	9,5	22
Verrokki D	7 500	34	221	12,0	6,0	41
Verrokki E	4 600	33	139	10,5	7,0	55
Verrokki F	5 900	30	197	8,5	5,0	62
Verrokki G	3 100	22	141	7,0	3,5	18
Verrokki H	2 600	17	153	5,0	2,0	14
Verrokki I	4 200	28	150	2,0	−1,5	33
Verrokki J	3 600	26	138	−2,0	−4,0	30
Verrokki K	2 900	21	138	−5,0	−7,0	26
Verrokki L	4 000	29	138	−12,0	−14,0	9
Esimerkki Konepaja Oy	**4 300**	**27**	**159**	**4,0**	**1,8**	**21**

Kaikki taulukon luvut ovat kuvitteellisia. Todellisessa katsauksessa näkyy myös kunkin verrokin tilikausi.

Verrokit todellisessa katsauksessa. Verrokit valitaan käsin saman kokoluokan ja toiminnan yrityksistä, joilla on julkiset tilinpäätösluvut. Mukaan otetaan myös selvät ääripäät. Joukko ei ole tilastollinen otos, joten vertailu perustuu mediaaniin ja neljänneksiin. Verrokkien nimet käydään läpi keskustelussa.

Määritelmät. Käyttökate € = käyttökate-% × liikevaihto. Jalostusarvo = käyttökate + henkilöstökulut. Omavaraisuusaste = oma pääoma / taseen loppusumma. Neljännekset kertovat, mihin alin ja ylin neljäsosa verrokeista sijoittuu.

Oletukset. Henkilöstökulut 55 t€/henkilö, myyntikate 35 % ja vero 20 %. Oletukset merkitään aina näkyviin ja korvataan yrityksen omilla luvuilla. Katsaus on keskustelun pohja, ei tilintarkastus- tai sijoitusneuvontaa.

Lähteet. Todellisessa katsauksessa luetellaan yrityksen ja verrokkien tilinpäätöstietojen julkiset lähteet linkkeineen. Tässä esimerkissä ainoa todellinen lähde on toimiala-aineisto:

- Pk-yritysbarometri, syksy 2026